ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 1879

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 1879

№12 ՔՍԱՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 12

ԾԱԾԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆ 10 ՄԻՋԱԿ ՏԱՐՈՒՐԻ ՎՃԱՐՆ Է 1 ԿՈՊԵԿ

ԾԱԾԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ-ԵՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ։

ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ,

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆՆ Է 8 Ռ.

ՕՏԱՐԱՖԱՂԱՖ. ԴԻՄՈՒՄ ԵՆ ՈՒՂՂԱԿԻ ԽՄԲ. ՌԵԴ. ԳԱԶԵՏԻ „ՊՉԵԼԱ ԱՐՄԵՆԻԻ“ Գ. ՏԻՖԼԻՍԻ.

ՆԵՐԿԱՅ 1879 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՔ

կը հրատարակվի նոյն ուղղութեամբ և պրոգրամմայով

ՇԱԲԱԹՆ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

ԹԷ ԹԻՖԼԻԶԻ ԵՒ ԹԷ ՕՏԱՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ ԵՒ ԳԻՒՂԵՐՈՒՄ. ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է 8 ՌՈՒԲԼԻ

Թիֆլիսում ստորագրվել ցանկացողք կարող են դիմել. 1) ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ, որ գտնվում է Ս. Վարդանեանի տանը, հեռագրական կայարանին կից. 2) պ. Զաքարիա Գրիգորեանցի ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ, Միխայիլովսկի կամուրջի մօտ պ. Զուբալովի տանը, Լոնդոն հիւրանոցի տակ. 3) պ. Համբ. Էնֆիաճեանցի ԾԽԱԽՈՑԻ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ, Դվորցովոյի փողոցի վերայ, Արծրունու զալէբէում եւ 4) պ. Շահվերդեանցի լրագրական գործակալութիւնում։

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել խմբագրատուն հետեւեալ հասցէով՝

Въ редакцію Армянской газеты „ПЧЕЛА АРМЕНІИ“ въ Тифлисѣ.

ԹԻՖԼԻՍ 14-ՆԵՆ ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ

Ժանտախտի (չումայի) սարսափն ամեն տեղ զարհուրեցրել է մարդոց մէջ եռանդ և աշխոյժ նորա դէմ պատերազմելու։ Այնքան մեծ է ժանտախտի տուած երկիւղն, որ մինչև անգամ նորա երեւած տեղից շատ հեռու գտնվող երկիրների կառավարութիւնքն էլ աշխատում են կարգադրութիւնք անելու նորա դէմ։ Այսպէս բոլոր արեւմտեան Եւրոպայի կառավարութիւնք պատրաստ են ժանտախտի հարցով և կազմում են մանաւանդ յանձնաժողովներ, որոնք պէտք է պատրաստեն նախագծեր և հրահանգներ ժանտախտի առաջն առնելու համար։

Հասկանալի է, որ այսպիսի հանգամանքում աւելի մեծ գործունէութիւն պէտք է երեւի Ռուսաստանում, ուր նա երեւացել է ցարիցինի և Աժգարխանի մէջ։ Եւ իրաւի կառավարութեան կողմից ամեն միջոց գործ է դնվում ժանտախտը իւր ծնած տեղումն իսկ ոչնչացնելու, բայց և այնպէս վտանգը մեծ է, որովհետև դա այնպիսի ախտ է, որ թէ ամեն առարկայի հետ և թէ օդի միջնորդութեամբ կարող է տեղափոխվել։ Այս աչքի առաջ ունենալով է, որ ամենահեռաւոր երկիրների և քաղաքների բնակիչներն էլ աշխատում են պատրաստութիւն տեսնելու այդ անկոչ հիւրի ընդունելութեան համար։ Ս. Պետերբուրգ և Մոսկվայ քաղաքների քաղաքային վարչութիւնք, չնայելով կառավարութեան ձեռք առած միջոցներին, իրանք էլ միացրել են իրանց ջանքերը կառավարութեան ջանից հետ։ Նոքա կազմել են յանձնաժողովներ և որոշել դումար պատրաստութեանց համար։ Վերջապէս ամսոյս 5-ի ժողովում և Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդարանը յանձն առել է հոգալ քաղաքիս համար եթէ անկոչ ժանտախտը այցելելու լինի սրան։ Կազմվել է յանձնաժողով (սոյնպիսի յանձնաժողով կազմված էր արդէն բժշկապետ Մինկևիչ նախագահութեամբ) որ պէտք է նախագիծ պատրաստէ իւր գործունէութեան և ցոյց տայ միջոցները նորա իրագործման համար։ Ցուսալի է, որ այս յանձնաժողովն աւելի արդիւնաւոր գործունէութիւն ցոյց տայ, քան հանգուցեալ առողջապահական յանձնաժողովը։

Նկատած է, որ ժանտախտի դէմ ամենալաւ և կեանս միջոցներն են մաքրութիւնն և առողջ ու անդարար կերակուրը։ Ուստի և անհետաձգելի յանձնաժողովի գործունէութեան գլխաւոր նպատակը պէտք է լինի այդ երկու կարեւոր կէտերը իրագործել Թիֆլիսի մէջ։ Դոքա այնպիսի անհրաժեշտ կէտեր են, որ եթէ ժանտախտը չերեւի էլ թիֆլիզում, քաղաքի մաքրութեան և ժողովրդեան առողջարար սնունդ մատակարարելու համար արած ծախքերը կորած չեն, որովհետև մի և նոյնը հարկաւոր է ժողովրդեան միշտ և ամենատեսակ հիւանդութեանց դէմ, նա մանաւանդ, որ անցեալ տարի սիրտ հիւանդութիւնը կովկասի շատ տեղերում բաւական վնաս պատճառեց և չէ կարելի ասել, որ նա այս տարի էլ գարնան հետ երեւան չգայ։ Արդարև ինչպէս Մեղուի մէջ հայտարարած լուրից երեւում է, նա ախաչկայում արդէն երեւացել է։

Ուրեմն նոր կազմված յանձնաժողովը պէտք է գործէ քաղաքի մաքրութեան և անդարար ու առողջ կերակրելիքի համար և՛ այն ժամանակ, եթէ ստոյգ լուր եւս ստացվելու լինի չումայի ոչնչացնելու մասին։

Քաղաքի մաքրութեան հարցն իրագործելը դժուար չէ, եթէ միայն յանձնաժողովը ստանայ կառավարութիւնից (որ անտարակուսելի է) տելն ընդարձակ իրաւունքներ գործ տելու։ Քաղաքը մի անգամ պէտք է ծախսէ դորա համար 15 կամ 20 հազար ռուբլի և ապա կարող է պարտք դնել բնակչաց վերայ, որ ամենքն էլ հոգան իրանց բակերի և փողոցների մաքրութեան վերայ, խիստ տուգանք դնելով նոցա վերայ, որոնք չեն կատարել տրված հրահանգներն և կանոնները։ Հին քաղաքի մէջ, նեղ փողոցներում, այս շատ դիւրին է, որովհետև իւրաքանչիւր տան բնակիչների վերայ շատ քիչ աշխատանք կընկնի թէ բակի փոքրութեան և թէ փողոցի նեղութեան պատճառով։ Հերիք է որ մի անգամ թիֆլիզի բնակիչք վարժվին իրանց տան ու բակի աղբը մի քընջում ժողովելու և ոչ փողոցն ածելու, նոյնպէս լուացքի և այլ կեղտոտ ջրերը կամ առանձին փորած փոսերը և կամ ոտացճանապարհներ Թափելու և ոչ փողոցը։

Իսկ պաշարիզնի Թարմութեան և նրանց տաբասայի համեմատ ծախսելու վերաբերութեամբ հերիք է, որ քաղաքի վարչութիւնն ու բաղարների վերայ հսկելու համար նշանակած անձինք իրանց պարտքը կատարեն և ոչ ձևի համար գոյութիւն ունենան, ամեն պաշարավաճառներ

«ՓՈՐՁ»

Պ. Պ. Ա. ԲԱԲԱՑԵԱՆՑ ԵՒ ՅԵՐԵՆՑ։

(Շարունակութիւն).

II.

Պ. Ա. Բաբայեանցի գրուածքի մասին այլ ևս խօսելու չենք, (աւելացնելով նորա համար միայն սորան կցած ծանօթութիւնը*) կարծելով, որ նորան հնում է միմիայն մի դիւրին որոշումն անել. կամ գրականութեան մէջ մտնել անկողմնասիրութեամբ, խղճի մտօք, մտածողութիւնով ի պատիւ նոյն իսկ իւր անձնական անկախութեան չափերին, կամ բոլորովին գրիչ ձեռք չառնել, և ընդհակառակն պ. Յերենցին կը խընդրէինք, որ նա քան իւր տաղանդի ընծայէր մեզ աւելի ընդարձակ քննադատութիւններ, և ներելի լինի մեզ ասել, աւելի ճիշդ եղրակացութիւններ, քան թէ նորա «ժամանակիս ոգին և Հայ ապագայն»։

Պ. Յերենցի գրուածքը մի զեղեցիկ, մեր գրականութեանը անծանօթ նախշուն ոճով յօրինած դատողութիւն է, և յայտնի բան է, որ նա շատ նշանաւոր է իւրև անհատական տպաւորութիւն մի անձնի, որ կարելի է ասել մի այլ աշխարհ հրամայած է չյանձնել գանձը ուրիշին՝ մինչ առանձին կարգադրութիւն, բանակցութիւնը այստեղի կոնսիստորիայի, Թեմականի և Սինոդի մէջ՝ վերաբերութեամբ դանձին, գանձապահ քահանային, կոնսիստորիայի կազմակերպութեանը և նորանախագահի իրաւանց՝ այնպիսի կերպարանք ստացան, որ այդ խնդիրը դառաւ պետական խնդիր։ Այդ ինչ քաղաքականութիւն է, որ Սինոդն է պայմանաւորում էջմիածնից՝ մինչև անգամ բարեկարգիների իրաւքանչիւր քայլը, որ կոնսիստորիան իւր նախագահով լոկ բառեր են առանց իշխանութեան և որ կոնսիստորիայի անդամց մէկն ունի մանաւանդ յարաբերութիւն էջմիածնի հետ և այլն։ Այդ ինչ քաղաքականութիւն է, որ այժմ ժողովուրդի աչքում բոլորովին ստորացրել է Թեմի հիմնադրութեանց և անձանց նշանակութիւնը. ինչ է այդ քաղաքականութեան նպատակը։ Գիտէք, որ այդ քաղաքականութիւնը անուանվում է Մանկուեւդ քաղաքականութիւն։ Համանման երեւոյթ է և Սրբազան Պարզեանցի գործը Ալէքսանդրոպոլի քահանայ չէր ցովսէփի հետ, որ խաղում էր միևնոյն դերը, ինչպէս յիշեալ գանձապահը. պարձակ Մանկուեւդ քաղաքականութիւն... Պ Բաբայեանի պէս մտածողները, անգիտակցաբար պաշտպան են հանդիսանում այդ ազգակործան քաղաքականութեան և խեղճերը իրանք չեն հասկանում իւրեանց սխալ հայեացքի սարսափելի հետեանքները։ Ահա ինչ է անուանվում կղերականութիւն, սորա ճիշդ-ճիշդ բուն նշանակութիւնով։

Հէդ.

---

*) Ծանօթ. Ունիմ երկու խօսք ասելու պ. պ. Բաբայեաններին և ընկ.» Ահա ձեզ ողորմած տեմքը, երկու երեսներ։ Աւօր վրաստանի և իմէրեթի Հայոց Հոգևոր Թեմակալութեան գործունէութիւնը խանգարված է. կոնսիստորիայի անդամներն արձակվում են ըստ հրամանի Սինոդի կամ վ. Եհ. Ափառ. Կաթուղիկոսի. Կոնսիստորիայի գանձն ահա վեց ամիս է, որ փակած է, Թեմականը վիճում է Սինոդի հետ. Սինոդը պաշտպանում այն քահանային, որին էր գանձապահ և այն քահանային

ՎԱՂՈՒՑՎԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

1879 Թուական

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

(Թուրքահայ պետականութեան վերջին շրջանը)

Ս. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Ա.

Ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկն է պետականութեան հարցը։ Ազգ մը որ պետականութիւն չունի, կը զրկուի ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր տարրերէն մէկէն։ Ազգ մը որ պետականութիւն չունի, կը զրկուի ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր տարրերէն մէկէն։ Ազգ մը որ պետականութիւն չունի, կը զրկուի ազգային կեանքի ամենէն կարեւոր տարրերէն մէկէն։

Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։

Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։

Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Բ.

Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։

Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։

Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։

Բ.

Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։ Պետականութեան հարցը հայ ազգին համար կը դառնայ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը։

Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։ Պետականութիւնը ազգի մը կեանքին մէջ կը կատարէ շատ կարեւոր դեր մը։ Ան կը պաշտպանէ ազգը արտաքին վտանգներէ, կը կարգաւորէ ներքին կեանքը, կը հսկէ ազգի բարօրութեան վրայ։

Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։ Հայ ազգը պետականութիւն չունի արդէն դարեր շարունակ։

Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ԴՎՑՈՒԾՔ

Ա.

Ամառուան տաք օրերուն, երբ արեւը կը վառի իր ամբողջ ուժով, եւ ամէն ինչ կը թուի քնացած, կարծես թէ ամէն ինչ կը սպասէ անձրեւի, որ պիտի զովացնէ օդը եւ ջրէ ծարաւած հողը, այդ ատեն կը տեսնուի մարդ մը, որ կը քալէ դաշտերուն մէջ, կը նայի ամէն կողմ, կը դիտէ ամէն բան, կարծես թէ կը փնտռէ մէկ բան, որ կորսուած է։ Այդ մարդը կը կոչուի Գրիգոր Ալեքսանեան։

Գրիգոր Ալեքսանեան ծնած է Ալաշկերտ գիւղաքաղաքին մէջ, 1843 թուականին։ Հայրը՝ Ալեքսան Գրիգորեան, հարուստ մարդ մըն էր, որ կը զբաղէր առեւտուրով եւ ունէր մեծ հողատարածութիւններ։ Գրիգոր իր մանկութիւնը անցուցած է հօրը տան մէջ, ուր ստացած է տնային դաստիարակութիւն։ Ապա ան ուղարկուած է Կարնոյ վարժարանը, ուր աւարտած է վեց դասարան։ Հայրը կ՚ուզէր որ որդին ալ իր պէս առեւտրական դառնայ, բայց Գրիգոր չէր սիրեր առեւտուրը։ Ան կը սիրէր գիրքերը, կը սիրէր գրել, կը սիրէր մտածել։

Երբ Գրիգոր 16 տարեկան էր, հայրը մահացաւ։ Ան ստիպուեցաւ ձգել վարժարանը եւ վերադառնալ գիւղ, որպէսզի օգնէ մօրը հողերը մշակելու։ Այդ տարիներուն է, որ ան սկսաւ զգալ, թէ ինչ մեծ կապ կայ մարդուն եւ հողին միջեւ։ Ան սկսաւ սիրել հողը, սիրել անոր հոտը, անոր գոյնը, անոր ամէն մանրուքը։ Ան սկսաւ հասկնալ, թէ ինչ կը նշանակէ ապրիլ հողին հետ, հողին վրայ, հողին համար։

Գրիգոր ամուսնացաւ 1865 թուականին։ Կինը՝ Մարիամ Յովհաննէսեան, գիւղացի աղջիկ մըն էր, որ նոյնպէս սիրահարուած էր հողին։ Անոնք ունեցան վեց զաւակ՝ երեք տղայ եւ երեք աղջիկ։ Գրիգոր կը սիրէր իր ընտանիքը, բայց ան կը սիրէր նաեւ իր հողը։ Երբեմն ան կը մոռնար ընտանիքը, երբ հողին հետ զբաղած էր։

Բ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը պէտք է մշակել այնպէս, ինչպէս մշակած են մեր նախնիները։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Գ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Դ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Ե.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Զ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Է.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Ը.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Թ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Ժ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Ժ.

Գրիգոր Ալեքսանեան ունէր 120 դեսեատին հող։ Ան կը մշակէր զայն իր ընտանիքի օգնութեամբ, եւ երբեմն ալ՝ վարձու բանուորներով։ Ան կը ցանէր ցորեն, գարի, բամբակ, ծխախոտ, կարտոֆիլ, սոխ, սխտոր, ձմերուկ, սեխ։ Ան ունէր նաեւ այգի, ուր կը մշակէր խաղող, խնձոր, տանձ, դեղձ, ծիրան։ Ան ունէր նաեւ մեղուներ, որոնցմէ կը ստանար մեղր եւ մոմ։

Գրիգոր Ալեքսանեան հողը կը մշակէր հին ձեւերով։ Ան չէր հետեւիր նոր մեթոտներու, որոնք կը գործածուէին Եւրոպայի մէջ։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։ Ան կը հաւատար, որ հողը կը սիրէ հին ձեւերը եւ կը վրդովի նորերէն։

Ա. Ա. Ալիշանի

Ա. Ա. Ալիշանի

Ա. Ա. Ալիշանի

պահպանելու Եւրոպայի մէջ և յայտնի, որ այդ կայքերի բերքին գաշնագրութեան պայմանների ճիշտ կատարմամբ, որոյ համար միացեալ Գերմանիայի ոյժն և ազդեցութիւնն երաշխաւոր է:

Մի խօսքով արևմտեան Եւրոպայի երեք մեծ տէրութեանց մէջ նիստերի ժամանակ նախարարութիւնք իրանց գործունէութեան հաշիները պէտք է տան և այս ամենայարմար միջոցն է հականախարարական կուսակցութեանց իրանց բողոքող ձայնը բարձրացնելու և ամեն քաղաքական հարցերը պարզելու: Այս ճգնաժամն է, երբ պէտք է որոշվի, թէ ինչ դիրք և ուղղութիւն պէտք է բռնի իւրաքանչիւր տէրութիւն ապագայում քաղաքականութեան մէջ—: Անտարակոյս կպարզվի և ցաճկատանի ապագայ վիճակն այս նիստերից յետո:

Գերմանական Franfurter Zeitung լրագրին №. 34 գրում են կոստանդնուպօլսից յունվ. 27 թ. հետևեալը:

Զէյթունի և Մարաշի հայերի ապստամբութեան մասին հաղորդած վերջին տեղեկութեանցս վերայ աւելացնում եմ և հետևեալ մանրամասնութիւնները, որ ես ստացել եմ հաստատ աղբիւրից: Իմ տեղեկատուն, որ մի նշանաւոր հայ է և նախքան պատերազմի մեծերիմ ծանօթը, ապահովացրից իւր տուած տեղեկութեանց ստուգութեան մասին և խոստացաւ ապագայում էլ Հայոց գործերի մասին ինձ հետզհետէ տեղեկացնելու, որովհետև Իրան էլ շատ ցանկալի է այդ մասին ստոյգ լուրեր մի նշանաւոր լրագրում պատած տեսնել:

Աւրէն 1862 թ. Զէյթունցիք մերկացրին ապստամբութեան սուրը բարձր. Դրան դէմ կամ աւելի ճիշտն ասած, տեղական ցաճկի վարչութեան դէմ, որ անիրաւի և ամենանախատ միջոցներով աշխատում էր այնտեղի խեղճ քրիստոնեայ բնակիչների վերջին փարան դրպանից ճմլելու: Զէյթունցիք հպիւս կարողանալով, իրանց նահապետական դաբեպագործութեամբ կերակրելու, ո՛չ միայն թէ կայմակամի հետզհետէ բարձրացող պահանջները գոհացնելու, խիլքի նկան և տէրութեան պաշտօնեային իւր բոլոր մոլորակներով՝ արտաքսելին կառավարութեան գործերի և ապստամբների մէջ տեղի ունեցած խիստ կռիւներից յետոյ, վերջապէս խաղաղութիւն եղաւ, որով այդ տեղի հայերը յանճն առան տարեկան 30,000 պիաստր (մօտը 2,000 ռուբլի) վճարելու տէրութեանը: Բայց յաջորդ կուսակալները կարողացան այդ գումարը ամէն տարի բաւական բարձրացնել յօգուտ իւրեանց քսակի և անցեալ տարի այնտեղի կայմակամը համարձակուեց փոխանակ որոշեալ 30,000 պ. 500,000 պիաստր պահանջելու: Յայտնի վէճեր եղան և հետևանքը դարձեալ կայմակամի արտաքսուելն էր: Երևում է թէ Ներսէս պատրիարքը, որից հայերը օգնութիւն էին խնդրել, նոցա խորհուրդ է տուել իրանց գլխի ձայնը անձամբ տեսնելու: Ապստամբութեան ղեկավարները ձեռք ձգելու համար ցաճիկները հրապիրել են պատ մի հացկերոյթի դէպի մերձակայ դիւղը, իբր թէ նոցա հետ խաղաղութիւն կամենում: Հացի ժամանակ ոստիկանները երեսումն տան շէնքի վերայ և պահանջում են հնազանդութիւն: Կէս ժամ յետոյ եպիսկոպոսը և պատգամաւորները շղթայակապ արվում են պահակներին, վերջինները չալէպի բանտը և առաջինը Կ. Պօլսի կենդրոնական արդեանոցը տարուելու համար:

Հայերը շատ բողոքում են և արդարանում այն կոպտութեան մասին, որով վարուել են եպիսկոպոսի հետ նորա այստեղ գալիս: Բաւական չէ որ պահապանները նրան ստիպել են ոտքով գալու, այլ և ճանապարհին նրան մինչև շապիկը մերկացրել են, մի քանի պատառոտուն ձորձեր հագցրել և այդ թշուառ զգեստով նրան ըստ կարելոյն շատ գիւղերի և բնակութեանց միջովն անցկացրել, որ ցաճիկ երեսանները քրիստոնեայ խօջայի վերայ մի փոքր զուարճանալ կարողանան: Նորա մեծագին զգեստները, հասկանալի է, այլ ևս չդտնուեցան:

Այժ էլ մի ապստամբութիւն նոյն իսկ այն հայերի, որոնք ամենաճ յարմարութիւնն ունէին այդ Պօլսից մանաւանդ նամակով տեղեկութիւն կուտան թէ, Գաղղիոյ դեսպան Ֆուրնիէ մեծ պարահանդիսի մը Աթարատեան ընկերութեան օգտին համար իր պաշտպանութիւնը նուիրեր է, յունվար ամսոյն 18-ին շատ բազմութեամբ և փառաւոր կերպով կատարվեր է: Դեսպանը ընկերութեան անօրէն ժողովքին քաջալերական խօսքեր դուրցեր և յորդորեր է Հայաստանի յառաջադիմութեան համար աշխատել, և այս ոիրալիր ընդունելութիւնէն եռեալ, իւր եռագոյն դրօշակներով զարդարված օթեակը (լաժէն) քաշվեր է: Ձիշտ նոյն վայրկենին Ֆիլ Գրեվիի գաղղիոյ նախագահ ընտրվելուն հետագիրը հասեր է դեսպանին և նա նոյն միջոցին հրատարակեր է ժողովրդան և Մարսէլեզ Գաղղիական ազգային երգը սկսել հնչեցնել: Պարահանդէսը շատ փառաւոր կերպով կատարվեր է, և հասոյթը 850 գաղղիական ոսկւոյ հասեր է. բոլոր ծախքերն կլլելէն վերջը: Որ լսեցինք այն է, որ Գաղղիոյ դեսպանն իւր օրինակին հետևելով Սըր—Լէյեատ Անգղիոյ դեսպանն ինքն ևս որոշեր է, Արևելեան պարոյտներուց ընկերութեան իւր պաշտպանութիւնը նուիրելով պարահանդէս մը պիտի տայ: Արդէն յայտնի է ամենուն, որ ինչպէս ասացինք ընկերութիւնը վանայ դպրոցներուն համար կաշխատի, այն այս ընկերութիւնս ալ Մշոյ մէջ ուսումնարան բացած Տարոնոյ ժողովրդեան յառաջադիմութեան կաշխատի: Նոյն նամակը կիմացնէ որ այս տարի ուրեն երեսելի պարահանդէս պիտի տրուի բարեգործական նպատակաւ և սրանց չորսը Հայ ազգին օգտին համար է.

Խմբագրութիւնս Հաշտարխանից մեծ. պ. Յակոբ Հայրապետեան Գրանիլչչիկեանից յօդուտ Արեւելեան ընկերութեան ստացաւ 26 ռուբլի, որ մեծ. պ. պ. Գ. Մելիք Կարագօզեանցի 50 ռ. նուէրի հետ միասին կանէ 75 ռուբ. Յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը պ. Գրանիլչչիկեանին և յանկանում ենք, որ միւս միւս հարուստներն էլ հետևին նոցա օրինակին:

Մեզ հաղորդում են Աղէքսանդրօպօլից և Բաքուից, որ այդ երկու քաղաքներումն էլ, որոնք միշտ բարեգործութեան մէջ նախագրաւ են հանդիսացած, բացվել է ստորագրութիւն յօգուտ նոյն ընկերութեան և յայտ կայ, որ բաւական նշանաւոր գումար կազմուի այդ ստորագրութիւնից: Կը յաւատանք և չենք երկայնել Բագուայ և Աղէքսանդրօպօլի մասին:

Մեզ մի քանի տեղերից հետաքրքրութեամբ հարցնում են Մեղուի ստորագրողաց թիւը: Չենք հասկանում այս հետաքրքրութեան պատճառը, միայն նորան բաւականութիւն տալու համար յայտնում ենք, որ դրամ վճարող ստորագրողաց թիւը 450 է. իսկ ընդհանրապէս տարածվում է աւելի քան 500 օրինակ:

Ամսոյս 11-ին Ներսիսեան հին դպրոցի դահլիճում հայերէն ներկայացումն էր, որ բաւական յաջողակ է եղել և մի քանի դերասաններ նշանաւոր յաջողակութիւն են ցոյց տուած: Բայց ժողովուրդ հանդիսական շատ փոքրաթիւ էր, որ ցաւալի երեոյթ է:

Խմբագիր Գ. ՍԻՄԷՕՆԵԱՆՑ

Հրատարակիչ Հ. ԻՆՃԻԱՆՃԵԱՆՑ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ,
Ր. ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆՑ
ԹԻՖԼԻԶՈՒՄ

Գոլովինսկի պրասպեկտ, տուն Միրիմանեանցի, №-8 (Օկրուժնոյ սուդի տակ, «Սուլտան» մադազինում):

1879 թ. յունվարի մեկին Թիֆլիզում հաստատեցաւ

ՀՐԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ
Ր. ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆՑ

Այս հաստատութեան նպատակն է հասարակութեան անդամներին հեշտ միջոց տալ ստորագրվելու որ և է լրագրի՝ խմբագրութեան գներով և հեշտացնելու լրագիրների մէջ մասնաւոր յայտարարութիւններ հրատարակելը, նոյնպէս խմբագրութեանց գներով: Գործակալութիւնը յանձն է առնում հրատարակելու յայտարարութիւնն այն լրագիրներում, որոնց մէջ ցանկանայ տուողը և նոցա թարգմանութիւնը ռաերէն, տեղական կամ օտար լեզուներով առանց վարձի անելու:

Եթէ ստորագրվողը կամ յայտարարութիւն տուողը կը կամենայ խմբագրութեան անդորրագիրն ունենալ, գործակալութիւնը յանձն է առնում կատարելու այս պահանջն էլ:

Հացի սրանից խմբագրութեան մէջ կ՚վաճառվին համարները բոլոր տեղական լրագիրների և մայրաքաղաքների մի քանի հրատարակութեանց:

Գործակալութիւնը առանց յետաձգութեան կ՚կատարէր ամեն յանձնարարութիւն չուտով և ճշտութեամբ:

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և վաճառվում է կամար ՏԷր Դաւթեանցի Русское слово—նոր դասագիրք ռուսերէն լեզուի հայ դպրոցների համար, երկրորդ տպագրութիւն նորանոր յօդուածներով և փոփոխութիւններով լրացրած: Այժ գիրքը հաձուելեաւ Պ. թեմական վերատեսչի ընդունուած է վրաստանի և Իմերեթի վիճակի հայոց բոլոր միջնակարգ և ծխական ուսումնարաններում: Սա ընդունված է նոյնպէս Կովկասի և միւս թեմերի ուսումնարաններից շատերում: Վաճառվում է Թիֆլիզում բոլոր գրավաճառանոցներում, կարող են ստանալ և աշխատասիրողից Պ. Աբովեանցների խանութում Միխայելովսկու կամուրջի վերայ. գինն է 40 կոպէկ: Ճանապարհի ծախսը առնողների վրայ է:

Գումարով առնողներին ծանեցնում են, որ երբ գիրքն ուղղակի աշխատասիրողին հետևեալ հասցեով՝ Тифлисъ. Камсару Теръ Давидіянцъ. Въ Магазинѣ Бр. Абовьянцъ. На Михайловскомъ мосту.

Поступило въ продажу книга.

Шараканъ (Շարական)

Богослуженіе каноны и пѣсни армянской восточной церкви, переводъ съ древно-армянскаго языка Н. Эмина.

Москва. 1879 г. Цѣна съ пересилкою 3 р. 50 к.

Выписывать можно отъ переводчика, живущаго въ Москвѣ, близъ Красныхъ Воротъ, домъ Фирметиса.

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱՃՌՈՒԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՁԱՔ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑԻ

վաճառվում են 'ի միջի այլոց և հետևեալ գրերը՝

1. Ներսէս Հիմերորդ աշտարակցի կաթուղիկոսի կենսագրութիւնը, ժողովեաց Ա. Երիցեանց. Հատոր ա 30 կ.
2 . . . . . նոյնը Հատոր. բ 40 կ.
3. . . . . գ 30 կ.
4. Մխրզաբեկեանց—Գօշ Մխիթարի, Ողիմպիանոսի և. Եզոպոսի առակները. . . . 1 ռ.
5 Վիշապապուն—Ոլընէ . . . 40 կ.
6 Յարոյ—Հայոց մամուլը . . 30 կ
7 Տէր Աստուածատրեանց-Վ. Հօրնի անապատուեմ 30 կ..
8 Առաքելեանց Հաւատարմութիւնը ամէն արգելքներին յաղթում է . . . 40 կ.
9 . . . . Խաւարից դէպի լոյս. . .40 կ.

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ ТИФЛИСЪ 14-го ФЕВРАЛЯ 1879 г. Типографія Амб. Эинфіаджянцъ и К- Տուն Բժշկապետ Մ. Ռոտինեանց.